

سال وفات فروغی

بمناسبت حلول سال وفات مرحوم محمدعلی فروغی (شب ششم آذر ۱۳۲۱) فرهنگستان ایران در نظر داشت مجلس یادبودی برپا کند، ولی چون در همین موقع وزارت امور خارجه بیاس خدمات اجتماعی آن مرد بزرگ و نامی در تشکیل مجلس تذکری باشکوه اهتمام میفرمود فرهنگستان نوبت خود را بدان وزارتخانه باز گذاشت. در آن مجلس که بسیاری از بزرگان و دانشمندان ایران و کشور های دیگر حضور یافته بودند جناب آقای حسین سمیعی رئیس فرهنگستان نیز این خطابه را ایراد فرمودند.

گفت یکی خواجه سنائی بمرد مرگ چنین خواجه نه کاری است خرد
در این سخن مبالغه نیست زیرا مردان و دانشمندان بزرگ دنیا که در جامعه
بشری منشاء اثرهای جاوید و منافع گرانبها میشوند و هیئت اجتماع از علم و عمل و
اخلاق آنان بهره مند و کامیاب می گردد البته در میان بشر مقامی ارجند دارند و
مرگ و فقدان آنها را نمیتوان بی اهمیت و بطور عادی تلقی کرد.
مرحوم محمدعلی فروغی در میان ماهمین مقام و منزلت را داشت و جامعه ایرانی
در فقدان آن مرد عزیز و شریف حقیقه کوه گرانبهای از دست داده و هیچوقت
نمیتواند قدر و قیمت وجود او را از نظر دور کند.
چند چیز است که در تشخیص و اثبات بزرگواری اشخاص مدخلیت تام دارد
از آن جمله یکی شرافت و فضیلت خانوادگی است دیگر معلومات و مزایای فضلی و
دیگر مکارم و فضایل اخلاقی.

هریک از این سه اصل اگر بتمهائی در کسی موجود باشد بشخصیت او فر
و بهائی میدهد و او را از دیگران ممتاز و متمایز میکند. پس اگر همه این چیزها در

یکنفر جمع شود پیداست که مقام و منزلت او را چه قدر بالا خواهد برد و چه نعمت و سعادت بزرگی در این جهان و آنجهان نصیب او خواهد کردید.

مرحوم فروغی چنانکه میدانیم در خانواده علم و ادب بوجود آمده و در محیط فضل و دانش نشو و نما یافته بود.

پدر وجد بزرگوار او مردانی فاضل و دانشمند بودند، خود آن مرحوم نیز باین سبب هم از عهد کودکی و آغاز جوانی با فضل و ادب خوی گرفته و بافضیلت و شرافت بزرگ شده بود.

معلومات و اطلاعات علمی و ادبی مرحوم فروغی هم بر همه کس واضح بود، زحماتی که مرحوم فروغی در راه تحصیل دانش و آموختن فنون مختلفه کشید نتایج خوب هم بخشید و او را مردی بتمام معنی آراسته بجامعه تحویل داد.

تألیفات و تصنیفات و افاضات و سخنرانیها و دانش پروریهای او چیزی نیست که بر کسی پوشیده و محتاج به بیان باشد.

فضایل اخلاقی مرحوم فروغی هم خیلی زیاد بود من خود از اوایل عمر خوشبختانه با این مرد بزرگوار آشنائی یافتم و آن آشنائی صوری رفته رفته بانس و الفت معنوی کشید و تا پایان زندگانش غالباً از فیض صحبت و معاشرت و مزایای علمی و اخلاقی او بهره مند میشدم و در وجودش بعضی صفات و ملکات میدیدم که مخصوص بنخود او بود.

مرحوم فروغی با همه فضل و اطلاع و احاطه ای که داشت هیچ تظاهر و خودنمایی نداشت. بیشتر از آنچه میگفت میکرد و کمتر از آنچه میکرد نشان میداد. خیلی ساده حرف میزد و ساده چیز می نوشت و در گفتار و نگارش خود تصنع و تکلفی چندان بکار نمی بست و بهمین سبب هم سخنانش همیشه مطبوع و دل پسند اتفاق می افتاد.

مرحوم فروغی در معاشرت خیلی بی تکلف بود و در زندگانی شخصی درویش و آزادمنش، بر فقای خود راست می گفت و بدوستان خود صمیمی و وفادار بود. همین مزایای برجسته بود که در وجود این مرد شریف جمع شده و او را در جامعه عزیز و محترم ساخته بود.

مرحوم فروغی گذشته از خدمات مهمی که در رشته های مختلف سیاسی و فرهنگی و ملی و اجتماعی به میهن و ملت و مملکت خود انجام داد در سالهای اخیر هم که ریاست فرهنگستان ایران را بر عهده داشت نسبت به فرهنگ ایران و زبان پارسی خیلی زحمت کشید و مساعی جمیله بکار برد زیرا در موقعی بایجاد و تأسیس فرهنگستان کمر بست که يك انحطاط و تشنج و هرج و مرج عجیب و خطرناکی بزبان و ادبیات ما حمله کرده و آنرا پیرنگاه زوال و نیستی نزدیک ساخته بود، همت و جدیت مرحوم فروغی و چندتن از دانشمندان بزرگوار که با آن مرحوم در این مقصود توحید مساعی میکردند جلو آن حملات را گرفت و زبان پارسی را از آن ورطه هولناک نجات داد.

فرهنگستان ایران خود در صد بود درین روز که یکسال از تاریخ فوت مرحوم فروغی گذشته است يك چنین محفلی در عمارت فرهنگستان فراهم ساخته و مراسم یاد بود روح تابناک آن فقید شاد روان را بعمل بیاورد ولی چون جناب آقای وزیر امور خارجه چنین تصمیمی گرفته بودند فرهنگستان نوبت خود را بایشان باز گذاشت و البته بعدهم بوظیفه خود رفتار خواهد کرد.

اینک من بنده از حضور خود در این مجمع عالی اغتنام کرده و بیاس مقام آن مرحوم از طرف فرهنگستان ایران بروان پاك آن استاد ارجمند درود فراوان می فرستم و بجانب آقای ابوالحسن فروغی برادر مکرم و دانشمند او و فرزندان ارجمندش که میدوه های شیرین آن درخت برومندند و سایر اعضای خانواده اش بشارت میدهم که فروغی نمرده است و نخواهد مرد وهم اکنون روان تابناک او در حظایر قدس و عوالم ملکوت شاد و خندان نشسته و با روح و ریحان بما نظر میکند و می بیند که جماعتی از بزرگان و دانشمندان چگونه در یکجا گرد آمده و از او بنیکوئی نام میبرند و فضایل و مناقب او را موضوع ذکر جمیل قرار میدهند.

سعیدیا مرد نکو نام نمیرد هرگز مرده آنست که نامش بنیکوئی نبرند

گراور عکس مرحوم فروغی که در تالار فرهنگستان ایران است

محمد علی فروغی (ذکاء الملک)

ولادت در ۲۲ جمادی الاخری ۱۲۹۴ - وفات در ۱۷ ذی القعدة ۱۳۶۱ (۵ آذرماه
۱۳۳۱ خورشیدی)
در سال ۱۳۱۳ خورشیدی فرهنگستان ایران را تأسیس نمودند و از دیماه ۱۳۲۰
تا تاریخ وفات ریاست فرهنگستان را عهده دادند .